

ANIZ YAKMA

- Prof. Dr. Necmi İŞLER
- Mustafa Kemal Üniversitesi
- Ziraat Fakültesi
- Tarla Bitkileri Bölümü

ANIZ YAKMA

ANIZ YAKMA

- Çeşitli anlamlara gelen ANIZ; toprak içinde kalan bitki kökü, nadasa bırakılmaksızın ekilen tarla, mısır sapı, biçilmeden toprakta kalan saplar, tarla sınırındaki otlar (hendek veya tümsekler), tarla bozumu, hasat zamanı, nadasa bırakılan tarla, iğde dikenini gibi anlamlar taşımakla birlikte en uygun olarak kullanılan anlamı "Ekinler biçildikten sonra tarlada kalan köklü sap kısımlarıdır"

Anızın kullanımı

- hububat sapı ve anızlarını daima ekonomik bir kıymet olarak görüp, ülkemizdeki gibi toprakları humus yönünden fakir olan yerlerde bu materyalin yakılmamasını ısrarla önermekte ve "KİM ANIZINI, SAPINI YAKIYORSA PARASINI YAKIYOR DEMEKTİR" sözünü kaydetmektedir.

Anız kullanımı

- Hububat sapları saman yapılarak, başta geviş getirenler olmak üzere kışı ahırda geçiren hayvanlar tarafından tüketilen hatta yurdumuzda en çok tüketilen yem olma özelliğini korumaktadır. Kepek gibi yemlerle desteklenen samanı tüketmeye çalışan hayvanlardan artan kaba saman da altlık olarak kullanılmaktadır.

Anız artıkları kağıt sanayisinde kullanılmakta

- Hububat sapları kağıt sanayinde de kullanılmaktadır. 1970 yılında Afyon'da kurulan kağıt fabrikasının yıllık saman ihtiyacı 60 bin tondur. Türkiye'de SEKA'nın sap-saman ihtiyacı 73.000 ton/yıl'dan fazla ve özel sektöre ait fabrikaların ise 83.000 ton/yıl'dan fazladır

ANIZ YAKMANIN FAYDALARI

- Anızın ve sapların istenilmediği ve ekonomik olarak kullanılmadığı koşullarda aşağıdaki sebeplerden dolayı anız yakılmaktadır.
- a. Çok kolay, masrafsız ve çabuk yok edilmesi,
- b. Kendi gelen hububatların ve yabancı otların (özellikle yabancı yulaf, brom, tilki kuyruğu ve diğer buğdaygiller) azaltılması,
- c. Salyangoz, kırkayak, bazı keneler, tel kurtlan, örümcekler ve diğer böceklerin azaltılması,
- d. Çeşitli hastalıkların azaltılması (yaprak lekesi, sap ve kök çürüklüğu, erken fide yanıklığı ve solgunluk),
- e. Toprak işlemede kolaylık sağlanması, bazı işlemler azaldığından enerji tasarrufu edilmesi,
- f. İkinci ürün yetiştirmek için zaman tasarrufu daha yüksek ve ekonomik üretim gibi amaçlarla geliştirilen toprak işlemez tarımda mibzerle ekim problemlerinin en aza indirilmesi,
- g. Daha yüksek verim beklentileridir.

Anız yakmanın çevreye etkileri

- -Yangınlar sırasında hava kirlenmektedir.
- -Yükselen dumanlar zaman zaman karayollarında görüşü engellemekte ve trafik kazalarına neden olmaktadır.
- -Kontrolsüz ve uygun olmayan (sıcak ve fırtınalı) havalarda yakılan tarlalar yüzünden komşu tarlalardaki hasat edilmemiş ürünler de yanabilmektedir.
- -Bu yangınlar bazen tarla sınırlarındaki canlı veya cansız çitleri, meyve bahçelerini ve telefon direklerini yakmaktadırlar.
- -Yakılan anızlar, rüzgarın etkisiyle ormanlarda ve yerleşim alanlarında yangınlara sebep olabilmektedir.
- -Yangınlar sırasında arazide yaşayan pek çok yaban hayvanı (kuş, tavşan, tilki, çakal vs.) yuvalarını terketmekte veya ölmektedir.

Anız Yakmanın Toprak Özelliklerine Etkileri

- Anız yakınımda toprağın etkilenme derecesi; iklim koşulları, toprak derinliği, topoğrafik yapı, besin elementleri içeriği ve organik maddeye göre değişmektedir. Anız yakımın da toprak özellikleri üzerine, yanan materyalin miktarı ve toprak yüzeyinde oluşturduğu ısı etkilidir. Yakmanın etkinliği; yangının şiddeti, yanan maddenin verdiği ısı, sıcaklık derecesi, yanan madde miktarı ve yanma zamanı gibi özellikleriyle de farklılık göstermektedir

Anız Yakmanın Toprağın Fiziksel ve Kimyasal Özelliklerine Etkilen

- Anızın yakılması denilince akla gelen ilk konu, yüzey toprağının organik maddesinin yok edilmesidir. Organik maddenin toprağın fiziksel, kimyasal, biyolojik ve verimlilik özelliklerini önemli derecede etkilemesi nedeni ile araştırmacılar organik madde üzerinde özellikle durmaktadırlar.

Anız Yakmanın Toprağın Biyolojik Özelliklerine Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlara Etkisi

- Anız yakma ile zararlılarla mücadele ederken, hiç kuşkusuz toprağın canlılığını oluşturan diğer yararlı organizmalarında yakma sırasında meydana gelen yüksek sıcaklıktan dolayı etkilendiği çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur.

Anızın Verime Etkisi

- anız yakınıminin bitki besin elementlerince fakir olan topraklarda verimi olumlu yönde etkilediğini bu etkinin yanan anız külündeki mineral maddelerden kaynaklanabileceğini belirtmiştir.

Erozyona Etkisi

- Ülkemiz toprakları birinci derecede erozyon kuşağı içinde bulunmaktadır. Anız yakmanın toprak özelliklerine olan olumsuz etkileri erozyon için de geçerlidir. Bu konuda yapılan çalışmalar kurak ve yarı kurak bölgelerde toprak ve su kaybı yönünde ağırlık kazanmıştır. Anız örtülü tarımda bitki artıkları, toprağı yağmur damlalarının direkt etkisinden korumakta, toprağın sıçratılmasına ve sürüklenmesine engel olmaktadır. Yağışın emilmesi, serin ve nemli bir toprak ortamı oluşturulması, buharlaşmanın azaltılması, humusun artırılması ve sonuçta verimin artması anız örtülü tarımının yararları olarak sıralanmaktadır

Anıza ekim

Anıza ekim

sonuç

- anız yakmanın toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri ile toprak verimliliğini ve biyolojik dengeyi olumsuz yönde etkilediğini söylemek kaçınılmazdır. O halde; rüzgar ve su erozyonun olduğu yerlerde, kara nadasın uygulandığı alanlarda ve ayrışmanın hızlı olduğu durumlarda anız yakılmamalıdır. Eğer anız artıkları yakılacaksa, bu uygulamanın toprağın organik madde içeriğini azaltan bir uygulama olduğu akıldan çıkarılmadan, anız yakımı; sulanır taban arazilerde, hastalık ve zararlı ile mücadelede, ikinci ürün için tarla hazırlığı fitotoksisite endişesi, daha iyi tohum yatağı hazırlama gibi gerekçelerle yapılabilir. Ancak buna bilirkişilerce karar verilmesi yararlı olacaktır.